

Velký zájem byl rovněž o workshop Vzdělávání cestou e-portfolií v systému Mahara, který vedla Sigi Jakob-Kühn.

Samotná konference byla zahájena klíčovou přednáškou Petera Baumgartnera z Danube University Krems na téma Educational Scenarios with E-portfolios. Přednáška přinesla mnoho zajímavých poznatků, které byly především teoretického rázu. Profesor Baumgartner představil velice komplexní taxonomii e-portfolií a je otázkou, nakolik je takto detailní a místy až příliš složitá taxonomie použitelná v praxi.

Druhou klíčovou přednášku měl domácí docent Jiří Zounek na téma E-learning – tradice, současnost a budoucnost. Přednášející se zaměřil mimo jiné i na to, jak studenti využívají ICT nástroje při studiu. V závěru přednášky se zamýšlel nad tím, že e-learning se stává pomalu a jistě každodenní součástí učení, a tak možná brzy bude předpona e- zbytečná.

Z další bohaté nabídky přednášek jmenujme alespoň dvě, které nás nejvíce zaujaly.

Jednalo se o přednášku Jiřího Poláčka z Masarykovy univerzity, který představil Systém pro vzájemné hodnocení stu-

dentských textů v předmětu Akademické psaní. V přednášce ukázal, jak funguje tento systém studentského peer review.

Blok přednášek uzavřela ve čtvrtek Danuše Baureová z Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě přednáškou na téma Síť osobního učení se ve vysokoškolské praxi. V přednášce seznámila posluchače s rolí nástrojů webu 2.0 ve výuce. Představila nejen využívání blogů, ale i Facebooku v procesu vyučování a učení se. Podělila se s publikem o své zkušenosti, které načerpala při studiu webových stránek Washington State University.

Zajímavou, i když poněkud chudou nabídku přinesla posterová sekce. Mimo jiné se v ní objevily poster Lucie Rohlíkové, která představila Modulární systém vzdělávání zaměstnanců Západočeské univerzity v Plzni, a Jakuba Štogra, který prezentoval projekt I-TUBE, zaměřený na personalizaci a sebeevaluaci a digitální portfolio.

Nelze opomenout ani vydařený společenský večer, kde se neformálně vyměňovaly zkušenosti a uzavírala nová partnerství.

Jan Beseda

PŘED 60 LETY BYLA ZAHÁJENA ETAPA ORGANIZOVANÉ PÉČE O TĚLESNOU VÝCHOVU A SPORT MLÁDEŽE STUDUJÍCÍ NA ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Založením kateder tělesné výchovy a kateder tělesné výchovy a tělovýchovného lékařství v roce 1952 byla zahájena etapa organizované péče o tělesnou výchovu a sport mládeže studující na českých vysokých školách.

Konec II. světové války znamenal návrat k plnohodnotnému životu a také k znovuvytvoření vysokých škol, kde se opět začala rozvíjet tělovýchovná činnost pod vedením tzv. Ústavů pro tělesnou výchovu na vysokých školách.

Na potřebu reorganizace vysokoškolské tělesné výchovy upozornila na svém zasedání v červnu 1952 Vysokoškolská rada Univerzity Karlovy. Zde poprvé zazněl návrh zřídit na vysokých školách katedry tělesné výchovy, které by mohly lépe plnit úkoly kladené na vysokoškolskou tělesnou výchovu a sport. Toto stanovisko jednoznačně podpořila také VŠB Ostrava. Ministerstvo školství po posouzení situace zrušilo dosavadní ústavy tělesné a branné výchovy a svým výnosem z 22. 7. 1952 usta-

vilo katedry tělesné výchovy na všech vysokých školách v ČSR. Tělesná výchova (TV) byla povinná v prvních čtyřech ročních vysokoškolských studia s cílem zlepšovat a upevňovat zdraví vysokoškoláků, zajišťovat jejich všestranný fyzický rozvoj a zvyšovat jejich výkonnost ve vybraných druzích sportů. Mimořádná pozornost přitom byla věnována plavání. Katedry tělesné výchovy se věnovaly i zájmové sportovní činnosti studentů ve vysokoškolských tělovýchovných jednotkách.

Zájem o sportovní soutěžení vysokoškoláků vedl ke vzniku Sportovních přeborů vysokých škol, které umožnily nejen masové zapojení vysokoškolských studentů do soutěží od základní po vrcholovou úroveň, ale také prezentaci sportovního potenciálu každé zúčastněné vysoké školy. Úspěch sportovních přeborů byl stimulem k zahájení Československých univerziád, které se konaly v dvouletém intervalu střídavě v Čechách a na Slovensku až do roku 1993 (celkem 18 Univerziád, 9 zimních a 9 letních).

Je velmi chvályhodné, že na tradici Univerziád bylo navázáno podobným celorepublikovým vysokoškolským kláním. V květnu 2002 se konaly v Brně 1. České akademické hry (ČAH), které se opět staly oslavou vysokoškolského sportu, již v novém tisíciletí. V průběhu konání 9. ročníku ČAH v Praze v roce 2010 proběhly oslavy 100. výročí vzniku vysokoškolského sportu za účasti celé řady čestných hostů včetně prezidenta České republiky Václava Klause. V pořadí již 11. ročník ČAH se bude konat v roce 2012 v Brně.

V srpnu 1952 byla založena katedra tělesné výchovy také na Vysoké škole báňské v Ostravě. Nahradila Ústav tělesné výchovy, který vznikl krátce po přemístění vysoké školy z Příbrami do Ostravy (dekretem prezidenta Beneše ze dne 8. 9. 1945). Výuka tělesné výchovy probíhala v jedné tělocvičně a sportovní činnost vysokoškoláků byla ovlivňována názory tehdejšího vedení OKR, které zcela jednoznačně formulovalo nutnost dobré fyzické kondice studentů VŠB. Tělesnou výchovu jako vyučovací předmět absolvovali všichni frekventanti do 22 let. Tělesná výchova se vyučovala v prvních třech ročnících. V prvním byla zaměřena na základní tělesnou výchovu, sportovní gymnastiku, atletiku a míčové hry. Ve druhém ročníku se po semestrech střídalo vyučování juda a plavání, ve třetím si studenti vybírali sportovní odvětví z nabízených možností.

Časem získávala katedra tělesné výchovy na VŠB nové prostory, úroveň a obsah výuky podléhaly požadavkům tehdejší doby a tělesná výchova byla vyučována po studijních skupinách. Po roce 1990 začíná transformace vyučovacího procesu v tělesné výchově. Výsledkem transformace bylo zařazení jak povinné, tak nepovinné tělesné výchovy do učebních programů všech fakult školy. Výuka začala probíhat v heterogenních skupinách studentů bez ohledu na fakultu a ročníky. Vycházelo se hlavně ze zájmů studentů. Od roku 1992 dochází k dalšímu nárůstu prostor využívaných katedrou tělesné výchovy. V roce 2000 je dokončena výstavba sportovního kampusu, který se nachází v těsné blízkosti vysokoškolských kolejí. Studenti i zaměstnanci školy, ale také členové Vysokoškolského sportovního klubu, tak mohou plně využívat sportoviště pro své pohybové aktivity v různých sportovních odvětvích.

Hlavním současným úkolem Katedry tělesné výchovy a sportu (KTVS) na VŠB-TU Ostrava je zajišťovat výuku povinné a nepovinné tělesné výchovy na všech fakultách. Povinnou tělesnou výchovu mají první ročníky všech sedmi fakult hodnocenou jedním kreditem v každém semestru. Posluchačům je dána velká možnost výběru sportovních odvětví: badminton, basketbal, bojová umění, florbal, fut-

sal, fotbal, fitness-jóga, frisbee, horolezectví, jóga, kondiční cvičení s hudbou, kondiční kulturistika, plavání, požární sport, stolní tenis, tenis, veslování, volejbal, relaxace, zdravotní tělesná výchova. Dle vlastního uvážení si studenti volí nejen sport, ale také den a hodinu, sportovní objekt a případně i vyučujícího. Nepovinná forma tělesné výchovy je realizována mimo jiné prostřednictvím pestré nabídky zimních a letních výcvikových kurzů a také formou tělocvičné rekreace v odpoledních a večerních hodinách, případně o sobotách a nedělích. KTVS organizuje sportovní akce také pro zaměstnance školy – letní i zimní sportovní pobyty a pestré volnočasové aktivity v průběhu celého akademického roku. Navíc každoročně pořádá pro studenty a zaměstnance školy Sportovní den.

Vedle sportovní náplně zajišťované pro všechny fakulty VŠB-TU Ostrava rozvíjí KTVS úzkou spoluprací s Ekonomickou fakultou. V akademickém roce 1997/98 byla zahájena na této fakultě výuka v bakalářském studijním oboru Sportovní management. Do realizace celého projektu, do tvorby studijních plánů a přípravy materiálu k akreditaci oboru se ve velké míře zapojili také pedagogové KTVS. Při zřízení oboru Sportovní management na Ekonomické fakultě se vycházelo ze stávající struktury studijních oborů, z dlouhodobé koncepce rozvoje této fakulty a v neposlední řadě také z potřeb praxe – jako odpověď na významné postavení a úlohu sportu v dnešní společnosti. Odborní asistenti KTVS se podílejí na výuce tělovýchovných odborných předmětů studijního plánu oboru, vedou bakalářské práce nebo se stávají oponenty závěrečných prací.

Úměrně tomu, jak se objevují nové druhy sportů, rozšiřuje se a z kvalitňuje oblast tělesné výchovy a sportu; jak roste v populaci zájem o zdravý životní styl a možnost sportovat je dána dalším a dalším zájemcům, dochází k všeobecnému chápání sportu jako důležité sociálně-ekonomické instituce, roste význam sportu jako produktu, rozrůstají se různé formy podnikání ve sportu, stoupají zisky, z kvalitňuje se sportovní management a marketing. Globalizace ve sportu postupuje velmi rychle a na sportovní manažery jsou kladeny stále větší a větší nároky. Celosvětový trend nasvědčuje tomu, že lze očekávat i v České republice nárůst pracovních příležitostí pro absolventy s kvalifikací „sportovní manažer“.

Současné sportovní prostředí už nyní postrádá odborníky – specialisty pro oblast managementu a marketingu. Je třeba podporovat všechny možnosti vzdělávání v daném oboru. Studijní obory se specializací na sportovní management a marketing začaly naše vysoké školy nabízet uchazečům po revoluci v roce 1989. Stále jsou to obory nové, mla-

dé, vyvíjející se a možnost studia s touto specializací nabízí jen několik vysokých škol České republiky. VŠB-TU Ostrava patří mezi ně, bakalářský studijní obor Sportovní management má zde již třináctiletou tradici.

KTVS VŠB-TU Ostrava již několik let spolupracuje také s další fakultou školy – Fakultou bezpečnostního inženýrství. Nabízí pro její bakalářské studijní obory zaměřené na techniku požární ochrany, bezpečnost práce a ochranu osob a majetku odbornou tělesnou výchovu – např. požární sport, různé druhy bojových umění a speciální výcvikové kurzy koncipované jako přežití v zimní a letní přírodě. Některé předměty nabízené KTVS jsou součástí stávajících studijních plánů těch oborů, u jejichž posluchačů je požadována fyzická zdatnost a praktické dovednosti nutné pro výkon profese.

Trend odborné spolupráce s fakultami, kdy katedra tělesné výchovy participuje s příslušnou fakultou na výuce studentů v některých oborech a garantuje odborné tělovýchovné předměty, se jeví jako správně zvolená cesta dalšího vývoje katedry, která se navíc stává motivací pedagogů k jejich dalšímu profesnímu růstu.

Jak vyplynulo z výzkumného šetření, dalším velkým problémem současného sportovního managementu je nedostatek vzdělaných sportovních manažerů, tedy odborníků, kteří by disponovali teoretickými znalostmi z oblasti ekonomie, managementu, marketingu a práva ve sportu a mohli je uplatnit ve své každodenní praxi. Nejen vrozené vlastnosti a schopnosti, ale též ty získané hrají důležitou roli pro výkon profese manažera, a to platí i o manažerech sportovních.

Systematická péče o vzdělávání a výchovu studentů je jedním z hlavních ukazatelů dalšího rozvoje každé vysoké školy. Dlouhodobý záměr rozvoje VŠB-TU Ostrava pro roky 2011–2015 mimo jiné upozorňuje na nedostatečnou vybavenost absolventů univerzity tzv. měkkými dovednostmi a vyzývá k posílení problémově orientované výuky, jejíž součástí se stane řešení úloh v týmech s cílem rozvoje měkkých dovedností podporujících týmovou práci, komunikaci, organizační a řídicí schopnosti studentů.

Vysokoškolské studium připravuje absolventy pro výkon řídicí profese na středních a vyšších úrovních managementu. Jednotlivé fakulty VŠB-TU Ostrava nabízejí ve svých studijních plánech odborné ekonomické předměty, často se ale zapomíná na praktický výcvik budoucích manažerů, který by vedl k uvědomění si vlastních vrozených či získaných vlastností nutných pro zdárný výkon profese. Katedra tělesné výchovy a sportu VŠB-TU Ostrava připraví kurzy pro

studenty, které budou zaměřeny na teambuilding (budování a rozvoj týmové spolupráce) a teamspirit (motivace, zábaava a společný zážitek) s cílem rozvoje skupiny i jednotlivce. Kurzy budou probíhat v zimním i letním období s cílem využití outdoorového tréninku pro oblast nácviku strategie správného rozhodování, týmové komunikace, řízení kritických a konfliktních situací ve smyslu respektování se v týmu a uvědomění si významu týmové spolupráce.

Katedra tělesné výchovy a sportu také systematicky pečuje o vzdělávání a výchovu studentů, kteří mají jistým způsobem znesnadněn přístup k vysokoškolskému vzdělání vzhledem ke svému handicapu. Je třeba si těchto studentů nejen všimnout, ale spolupracovat s nimi a pomáhat jim začlenit se do skupiny ostatních vysokoškoláků. Tělocvičné aktivity jsou velmi vhodným způsobem usnadnění této integrace, handicapovaným mohou pomoci překonávat možné vzniklé problémy související se začleněním do kolektivu spolužáků. KTVS připravuje pro handicapované studenty pestrou nabídku pohybových aktivit s cílem zaměřit se hlavně na prožitkovou stránku tělesných cvičení. Kromě cvičení, která zvyšují funkční fyzické schopnosti a dovednosti handicapovaných, jsou pro tyto studenty důležitá cvičení z oblasti psychomotoriky ve spojení s psychohygienou. Prožitek z pohybu, poznávání vlastního těla a jeho možností přináší studentům pozitivní zkušenosti s budováním zdravého sebevědomí a pocitu sounáležitosti, vedou k vytváření pocitu bezpečí, vstřícných vztahů a vzájemného respektu v kolektivu. Těchto skutečností jsou následně schopni využít v běžném životě. Důležitým cílem výuky tělesné výchovy pro handicapované je také zvyšování jejich sebedůvěry, třeba jen tím, že je těmto studentům umožněno účastnit se plnohodnotného studia včetně splnění účasti v tělesné výchově. Mnoho z nich se na středních školách s touto možností nesetkalo, z tělesné výchovy byli často na základě lékařského osvědčení vyčleněni.

Výuka tělesné výchovy, činnost Vysokoškolského sportovního klubu VŠB-TUO a také tělocvičná rekreace studentů a zaměstnanců školy probíhá převážně v tělovýchovných zařízeních VŠB-TUO. Vedení školy podporuje projekt dalšího rozvoje sportovního areálu. Studenti tak mohou využívat všech sportovních zařízení v rámci povinné i zájmové tělesné výchovy. Katedra tělesné výchovy a sportu má na VŠB-TUO vytvořeny ty nejlepší podmínky pro naplnění nejvýznamnějšího cíle své práce – udělat vše pro to, aby se tělesná výchova a sport postupně stávaly nedílnou součástí zdravého životního stylu současných posluchačů, tedy budoucích absolventů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Irena Durdová